

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "כי קרוב אליך" ניצבים, תשפ"ה

"אנעים זמירות או דיבורים ופירסומות"

מכירת עליות בשבת שהרי אין לעשות מסחר בשבת (משנ"ב ש"ו ס"ק ל"ג). הנהיגו אצלם "מכירה מקוונת" של המצוות ביום ששי וכרטיס האשראי מחוייב מיידית: "אני כבר שילמתי על ה'פתיחה' - וה'סוגר' ישיב את מה ששילמתי. וגם ישלם "עשרה זהובים" כדינו המונע מחבירו לעשות מצוה² !

הסוגר השיב: "היה שם בזיון של שיחה בטילה בבית הכנסת שאסורה גם שלא בשעת התפילה – ואם בית הדין יחליט שעלי לשלם עבור הצלת כבוד התורה – לכבוד יהיה לי" !

הדיינים החליטו פה אחד שה"סוגר" פטור, ונימוקם עימם. לא הוא זה שמנע מקונה ה"פתיחה" את מצוותו. הפתיחה כשלעצמה אינה מצוה, מצוותה היא כשהמתפללים עומדים בכוונה וביראה, וכיון שהיה שם "היפך הכוונה", לא זו ה"פתיחה" שנקנתה ואין שום מצוה בפתיחה וממילא הסגירה לא מנעה שום מצוה !

קונה הפתיחה הבין שאם הוא רוצה לראות את כספו בחזרה, עליו לתבוע את כל המדברים והמפטפטים לדיון, שהם אלו שמנעו ממנו את מצוותו, וסבר בליבו (ובלי נדר) שאחר שהם ישלמו הוא יתרום את הכסף לבית הכנסת... לבסוף הוא לא תבע אותם, כיון שזכר שהוא עצמו שקנה את ה'פתיחה' היה מראשי המפטפטים, בה בשעה בה שר החזן: "שמך אכבד בשירי ידידות"... והוא גנז את תביעתו, ומאז שמר על לשונו !

כתיבה וחתימה טובה לכל בית ישראל !

"אנעים זמירות... כי אליך נפשי..." ובעוד החזן מזמר: "מדי דברי בכבודך..." ניגש אחד המתפללים וסגר את ארון הקודש !

הדברנים הפסיקו מדיבורם וקוראי הפירסומות בעלונים הפסיקו קריאתם. והחזן נסתתמו מילותיו. דממה בבית הכנסת. אחד צעק לעברו: "מה עובר עליך, בכל מקום ב'אנעים זמירות' הארון פתוח !

ה'סוגר' השיב: "פתיחת הארון היא במקום ביאת מקדש לפני ולפנים" (לבוש קלג א') וגם 'אין פותחין ארון הקודש אלא לפיוטים ותפילות שצריכין כוונה גדולה כדי שעל ידי פתיחת ארון הקודש תתעורר הכוונה' (שו"ת צמח צדק הקדמון צ'), וכיון שהציבור אינו עומד ביראה כעומד במקום ביאת מקדש, והכוונה לא התעוררה, זה עסוק בדיבורו וזה עסוק בקריאתו – לא נבזה את ספרי התורה" - ונסגור את הארון ! ובכלל אין טעם באמירת 'יערב נא שיחי עליך' – כאשר כל אחד מקיים "שיחי אליך..."

דיון תורה. התובע טען שהוא קנה את פתיחת הארון (שהיא "מצוה קצת", בה"ט קד ס"ק ב') ל"אנעים זמירות". ה"סוגר" גזל ממנו את מצוותו ועליו לשלם את מה ששילם על קניית המצוה..."

הדיינים לא הבינו מה הבעיה: "האם כבר שילמת ? והרי 'קניית' את המצוה בשבת, אל תשלם לגבאים אם להבנתך לא קיבלת את המצוה..." ?

התובע הסביר שכיון שהיו מקרים בהם אנשים "קנו" עליות וכדו' ולא שילמו, ויש חשש של עוון נדרים (ולכן כתב בתשובות והנהגות ח"ב תע"ו שהוא נותן כסף לצדקה לזכות אלו שלא נתנו נדרים¹), וגם יש שפקפקו על

² חו"מ שפ"ב א' ושם בנו"כ האם על מניעת הברכה או המצוה ועל מצוה דרבנן, ויל"ע האם פתיחת הארון מצוה לחייב מניעתה.

¹ וע"ע ח"ג צ"ד בנוסח שתיקן שלא יאמרו "בעבור שעלה" – וכי מגיע לו פרס על זה ? עי"ש ובגבורות אליהו או"ח.